

Nr 64.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående inköp av vissa markområden i den s. k. Djurgårdsstaden; given Stockholms slott den 3 februari 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Rosén.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 februari 1928.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Rosén anför:

Genom avtal den 12 mars 1917 mellan kronan och Stockholms stad för-sålde staden till kronan bland annat ett område i den s. k. Djurgårdsstaden, omfattande tomter, gatumark och utfyllningar i Saltsjön. Genom förvärvet av nämnda område avsågs från kronans sida bland annat att bereda möjlighet för en förflyttning av nuvarande varvsanläggningar å Skeppsholmen eller Galärvarvet till området i fråga.

Nämnda avtal, vilket godkändes av 1918 års lagtima riksdag, är såsom bilaga fogat vid propositionen nr 102 till samma riksdag. I sin i anledning av berörda proposition till Kungl. Maj:t avlåtna skrivelse (nr 240) framhöll riksdagen, att riksdagen funne det önskvärt, att åtgärder vidtoges för att de

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 1 saml. 51 häft. (Nr 64.)

för det dåvarande obebyggda strandområdena mellan Galärvarvet och den mark i Djurgårdsstaden, som staten genom bland annat ifrågavarande avtal förvärvade, komme i statens ägo, därest detta kunde ske på för staten ekonomiskt tillfredsställande villkor.

Sedan Galärvarvet under år 1921 härjats av en eldsvåda, uppdrog Kungl. Maj:t i samband med anvisande av medel för ersättande av viss vid nämnda eldsvåda förstörd materiel genom brev den 30 september samma år åt marinförvaltningen att bland annat uppgöra förslag till förvärvande för kronans räkning av de återstående områden i närheten av den s. k. Allmänna gränd å Djurgården, genom vilkas besittande varvet skulle erhålla ett sammanhängande strandområde från det nuvarande Galärvarvet till Beckholmen.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 28 oktober 1927 har nu *marinförvaltningen* gjort framställning om inköp av vissa markområden i Djurgårdsstaden samt därvid anfört följande.

Marinförvaltningen hade tidigare till åtlydnad av det förut omförmälda brevet den 30 september 1921 fört underhandlingar med dåvarande bankirfirman G. A. Kyhlberger angående förvärvande av det Kyhlberger tillhöriga tomtområde i kvarteret Skeppsholmsviken, som låge närmast intill Galärvarvet. Firman hade därvid förklarat sig villig försälja nämnda område till ett pris av 700,000 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t genom brev den 1 augusti 1922 bifallit en av marinförvaltningen gjord framställning om utseende av sakkunniga för värdering av ifrågavarande tomtområde, hade dessa sakkunniga — vilka utgjorts av nuvarande landshövdingen S. H. Kvarnzelius, dåvarande hovrättsrådet i Svea hovrätt B. Wieselgren, chefen för byggnadsdepartementet vid flottans station i Stockholm, stationsingenjören K. A. Holmgren och förste ingenjören vid Stockholms stads fastighetskontor G. E. Eggert — tillsammans med av bankirfirman utsedda ombud värderat området till 575,000 kronor, vilket belopp, fördelat å områdets hela areal, motsvarade ett värde av ungefär 177 kronor per kvm.

I en den 31 december 1921 till marinförvaltningen ställd skrivelse hade emellertid byggnadsstyrelsen, som lämnat i uppdrag åt tjänstgörande arkitekten hos styrelsen A. Sjöquist att värdera ifrågavarande tomtområde, meddelat, att styrelsen för sin del funnit den av bankirfirman Kyhlberger begärda köpeskillingen, 700,000 kronor, för hög och att värdet av fastigheten enligt styrelsens mening skäligen borde sättas till allenast 400,000 kronor.

Numera hade i skrivelse den 21 oktober 1927 G. A. Kyhlbergers stärbhus inkommit till marinförvaltningen med erbjudande att för en köpeskillning av 400,000 kronor till kronan försälja stärbhuset tillhöriga fastigheterna nr 3 och 4 i kvarteret Skeppsholmsviken samt fyra områden, nämligen två om respektive 1,260.1 kvm. och 538.6 kvm., avstyckade från fastigheten nr 6 i kvarteret Fyrkanten, och två om respektive 4 kvm. och 38 kvm., avstyckade från ett område benämnt Bomslupsgränden, allt inom Oscars församling och å en marinförvaltningens skrivelse bifogad karts-kiss streckat med rött.

Med användande av samma beräkningsgrund, som förut tillämpats vid ovannämnda, av 1922 års sakkunniga gjorda värdering, varvid de sakkunniga kommit till ett ungefärligt pris av 177 kronor per kvm., skulle enligt det nu föreliggande anbudet den erbjudna tomtmarken åsättas ett värde av 123 kronor 45 öre per kvm., vilket överensstämde med den uppskattning av fastighetens värde, som byggnadsstyrelsen, enligt vad ovan nämnts, funnit skäligen.

Nämnas kunde jämväl, att de till försäljning nu utbjudna tomtområdena för närvarande vore uthyrda samt inbringade en hyresinkomst av c:a 22,000 kronor, vilken summa genom fortsatt uthyrning torde kunna i framtiden ökas. I enlighet med bestämmelserna för Stockholms varvs byggnadsfond skulle hyresbeloppet tillföras denna.

Ifrågavarande tomtområden vore för flottan behöfliga och inginge i de områden, vilkas förvärvande 1918 års riksdag ansett önskvärt. Genom förenämnda kungl. brev den 30 september 1921 hade marinförvaltningen erhållit i uppdrag att söka förvärva dessa områden. Att ett så fördelaktigt pris blivit erbjudet som 400,000 kronor eller det belopp, vartill byggnadsstyrelsen vid sin efter allt döma mycket låga värdering kommit, syntes marinförvaltningen vara beroende på åtskilliga för tillfället sammanfallande omständigheter, som icke kunde förväntas återkomma. Då stärbuset, för vars räkning anbudet avgivits, blivit utrett och slutligen avvecklat, kunde tomtområdena, om de försålles till privat köpare, beräknas bliva på ett stadigvarande sätt tagna i bruk, så att ett senare förvärv av desamma för statsverkets räkning genom expropriation eller annorledes måste ställa sig mycket ogynnsammare än det nu erbjudna. På grund härav ansåge marinförvaltningen, att anbudet borde antagas. Därest så skedde, syntes också för tomtområdena, in till dess de för varvets räkning toges i bruk, kunna erhållas en avkastning, som utgjorde en god ränta på det däri nedlagda kapitalet.

För likviderande av köpeskillingen ansåge marinförvaltningen Stockholms varvs byggnadsfond bära anlitas. Nämnda fonds tillgångar utgjordes i första hand av de medel, som Stockholms stad skulle till kronan betala enligt avtal av den 7 april 1916 med vissa därtill gjorda tillägg angående mark vid Lindarängen samt Fjärderholmarna m. m., vilka avtal med vissa ändringar blivit av Kungl. Maj:t och riksdagen å ena sidan samt Stockholms stadsfullmäktige å andra sidan godkända. Fonden tillfördes därjämte inflytande hyresmedel från de av kronan inköpta områdena i Djurgårdsstaden ävensom å Beckholmen och Fjärderholmarna efter avdrag av erforderliga underhållskostnader. I den mån fondens inkomster icke behöfve tagas i anspråk till gäldande av vissa ersättningar m. m., skulle fonden, efter riksdagens hörande, komma till användning för byggnads- och andra dylika arbeten för flottans varv i Stockholm. Fondens behållning uppginge för närvarande i avrundat tal till 950,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställde marinförvaltningen, att för inköp av ifrågavarande fastigheter, innefattande en areal av tillhoppa 3,240 kvm., måtte få tagas i anspråk ett belopp av 400,000 kronor från Stockholms varvs byggnadsfond.

Byggnadsstyrelsen, som den 22 december 1927 avgivit utlåtande i ärendet, har anført följande.

Den nu ifrågasatta köpeskillingen överensstämde med det belopp, vartill fastigheten genom styrelsens försorg tidigare värderats och varom styrelsen utlätit sig i skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 december 1921. Då sedan dess icke inträffat omständigheter, som föranledde styrelsen till ändring i denna värdering, hade styrelsen för sin del icke något att erinra mot den nu omhandlade köpeskillingen, 400,000 kronor.

Med hänsyn till 1918 års riksdags i skrivelse nr 240 gjorda uttalande angående önskvärdheten av att de obebyggda strandområdena mellan Galärvarvet och Allmänna gränd komme i statens ägo, oberoende av huvuvida flottstationen kvarläge eller förflyttades till annan plats, ville styrelsen fram-

hålla, att styrelsen, som på sin tid avstyrkt förslaget om flottstationens förläggande till Djurgården och Djurgårdsstaden, icke funne ifrågavarande markförvärv från kronans sida olämpligt. Styrelsen ville emellertid påpeka, att för kvarteret i fråga gällde särskilda byggnadsbestämmelser, som endast medgäve bebyggande med bostadshus. För den händelse annan användning av området avsåges, torde därför medgivande från Stockholms stad erfordras. Ett bebyggande för varvsändamål torde från stadens sida knappast vara önskvärt med hänsyn vare sig till de bakom liggande bebyggda områdena och den med en dylik bebyggelse förenade brandfaran eller till områdets läge i stadsbilden.

Ifrågavarande av marinförvaltningen till inköp föreslagna fastigheter utgöra en del av de områden i närheten av den s. k. Allmänna gränd å Djurgården, vilkas förvärvande ännu återstår, för att flottans varv i Stockholm skall erhålla ett sammanhängande strandområde från Galärvarvet till Beckholmen. Såsom förut nämnts, har riksdagen redan tidigare uttalat sig för ett förvärvande av dessa områden, därest detta kunde ske på för staten ekonomiskt tillfredsställande villkor. Vid sådant förhållande och då det för fastigheterna begärda priset, 400,000 kronor, synes skäligt, finner jag mig böra tillstyrka, att desamma nu förvärvas av kronan.

Med anledning av vad byggnadsstyrelsen anfört därom, att för här ifrågavarande kvarter gälla särskilda byggnadsbestämmelser, som endast medgiva bebyggande med bostadshus, vill jag framhålla, att man torde kunna förutsetta, att från Stockholms stads sida icke några hinder komma att resas för ett framtida ändamålsenligt utnyttjande av områdena för varvets räkning.

Mot marinförvaltningens förslag, att de för köpeskillingens gäldande erforderliga medel skola utgå av Stockholms varvs byggnadsfond, som härtill lämnar tillgång, har jag icke något att erinra. Emellertid torde riksdagens medgivande därtill böra inhämtas.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att för inköp av förut angivna, G. A. Kyhlbergers stärbhus tillhöriga fastigheter — innefattande en areal av tillhoppa 3,240 kvm. — i den s. k. Djurgårdsstaden i Stockholm må från Stockholms varvs byggnadsfond tagas i anspråk ett belopp av högst 400,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Yngvar Månsson.